

ВЕНГР-СОВЕТ НАЙЫРАЛ УЛАМ БЫЖЫГАР!

Найыралчы беседа

БУДАПЕШТ. (СЭТА). ВУР-нун Президиумунун даргазы Иштван Доби болгаш ВСАП ТК-нын бирги секретары, Венгр революстуг ажилчин-тараачын чазактын даргазы Йош Кадар олар А. И. Микоян баштаан Совет Эмилелинин партия-чазак төлөөлөрүн, а ол ишкан Румыниянын, Болгариянын, Югославиянын болгаш Чехословакиянын партия-чазак төлөөлөрүн кезигүүнерин хүлээп алган. Чыгыш болгаш найыралчы байдалга өрткөн беседага ВСАП ТК-нын Политбюроунун кезигүүнери Бела Биску, Деже Немеш, Дьюла Каллаш, ВСАП ТК-нын Политбюроунун кезигүүнүгө кандидат, ВУР-нун камгалаа министери генерал-полковник Лайош Цинге база Венгриянын өске-даа партия болгаш думче ажалдакчылары киришкен.

Делегей пролетариадынын баштыңчызынга

Будапештте Дьердя Доби проспектинин мурунда шөлгө делегей пролетариадынын баштыңчысы, делегейде баштайгы социалисттик күрүнүн үндөйлөктү В. И. Ленинге тураскалтын байыралдыг ажымышкыны апрель 2-де болган.

Тураскаалдын ажымышкыныга ВСАП ТК-нын бирги секретары, Венгр революстуг ажилчин-тараачын чазактын даргазы Йош Кадар, партиянын болгаш чазактын өске-даа ууртукчулары, хей-интинин, культуранын болгаш уран чүдүлдү ажалдакчылары, А. И. Микоян баштаан совет партия-чазак төлөөлөрүнүн кезигүүнери, Венгриянын хосталганын 20 чыл өмүк байыралдыг кирижи-биле келген акы-думма чурттарын төлөөлөрү чедө берген. Тураскаалтын автору таланттыг венгр скульптор Пал Патцаи база мында.

Венгр Улус Республикасынын гимнинин хөгжүм күүсеткен. ВСАП ТК-нын Политбюроунун кезигүүнүгө кандидат, культура министери Пал Илку ажымышкынын байыралдыг чүдө чугаалап турган, Владимир Ильич Ленинни төөгүзү маадырдыг чорунун дугайын, марксизм-ленинизмдин идеяларынын өндүр чазгайынын дугайын, совет болгаш венгр улустарын арамында бузулбас акы-думма байыралдыг дугайын чугаалаан.

Тураскаалдын ажымышкынын байыралаа «Интернационалды» күүсеткен-биле доозулган.

Волганың нефтизи Дунайге агып чыдар

«Правда» биле «Непсабдаш» солуннарның редакциялары «Сензэ четтирдим, Венгрия!» деп ному беткезген. Фашисттер дарлапдан чурттуг хосталганынын соонда өрткөн чээрби чылдарнын иштинде акы-думма венгр улустун тийлелеринин дугайын ол ному чугаалап турар. ВУР-га социалисттик тургузушкунун оруунга улуг болгаш өөрүшкүлүг өскерилеринин, буаурган улуг үлөөлөрүн, Совет Эмилели-биле болгаш социализмдин өске-даа чурттары-биле оң чыл келген туум-на быжыгып турар кады ажалдакчызынын шинчинин өчөктөрдө болгаш расказтарда, репортажтарда болгаш чүдүлдө бижип турар. Кады ажалдакчылыгнын чайынманчак илердининин бирээзи болза ылаңгы («Найырал» деп нефть дамчыдыгызы болур. Ол нефть дамчыдыгызы венгр экономиканын хөгжүмдөзүгө кады хире найгамачын перспективалары ажалды берген венгр публицист Йожеф Новач чугаалап турар.

Социализмдин алдарыг үзү далай хей бүдүргөн улуг үлөө-ш-биле байгамчык. Оларын бирээзи—Европада «Найырал» деп ажалок улуг нефть дамчыдыгызы болур. Бо болза баазаыраңгай деринишкенин чүдө улуг өвөс кезинде — Венгриянын девиэзеринде 138 километр чурттугун дуйаын долузу-биле чугаалаары меңэ күзөңгир-дир.

1962 чылдын сентябрыда Волганын нефтин бистин устуотуусука бирле дугаарында чедип келген. Оң агымышкыны ай келген туум-на өзүп турган. Бистин хосталганынын 20 чыл онда Венгрия Волганын үш миллион тонна «кара алдыны» алыры чугааган. 1965 чылда бо хоорза дамчыдыгы-биле бистин чуртуусука 1,8 миллион нефтин немей бээрү дөдүргөн.

Нефть дамчыдыгынын ажалыг ажалок улуг. Акы-думма чурттарын делегейде деңизге чүдө чок ол өндүр улуг деринишкенин туундуга үнгөн чарыгдаларыг орну кыска хуусаа иштинде бүрүнү-биле агитинип келген чугаалаарга-ла четчир.

Волганын нефтин бистин чуртуусука Чехословакиянын дамчып кээп турар. Тунада чехословак насос станциясы нефтинин агын дүргөлдөп турар. Чехословак энергетиктер венгр чеге суук олар чүдүл дүргөн чедиринге дуулаан.

Нефть бистин экономикавыска, оң энергетиктиг базазын быжыгаларга оңа чугаала ужу-дузалыг. Химия улеттүрүн хөгжүдүргө нефтинин биске дуулап турары база дыка чугаала. Бистин туугадууларыска Саламбатта Дунайнын нефть ажалдыг кылыр заводун болгаш Дунай чанын одала-биле ажалдаар электростанциянын туулуп турар. Капитал салышкыннарын хемчөлөңүн талазы-биле алырга, бо ийн объектилер республикада он улуг туугадуулар хамаржыр. Бирги пехтин — чылда бир миллион тонна нефть ажалдыг кылыр вакуум тургузулганынын монтаж доостурунга чоокшулаан. Бо чех 1965 чылдын бирги чартында ажалдыг кылыр. Анза хергелээр деринген Венгриянын, Чехословакия-нын болгаш ГДР-нин заводтарыг кылган.

Йожеф НОВАЧ.

Механизаторларга малчыннарнын чылыг сөзү

Улуг-Хем районун «Найырал» совхозунун Булуң-Терек салбырын дуржулгалыг механизатору Билек Ховалытов Белекен кышкы үлө малчыларга улуг дуузын чедирген. 1964 чылдын октябрында бээр 1965 чылдын мартын төмүчүгө чедир ол ырак-чоокта малчыларнын хүп бүрт аалдыгы болуп келген.

Соонда шалкы кошкан «ДТ-54» деп трактор-биле Булуң-Терек салбырын төвүндө 40—50 километр ырак оларларда малчыларга мал чемини көрүп келген. Чамжа, Шамчылда Кызылмылгын ховуда, Кара-Ховуда болгаш өске-даа ырак чегерде малчыларга кыштын соогулда аар чүк көрүктү трактор-биле дун-хүн дивейн чедир берге болуп. Ынчалза,

даа ажал-ишке кызымак, хүлээнген ажал-херээн ылавыла бүдүргөн, амыраар чачкылы-биле механизатор эш Белекен бергерге торбойбай ажалдап келген. Даглар электеринде ол-чылте, дөңгөр, ооргалар ажар кышталарга чедери. Шамчынны улуг арты ажары долдуур чүктүт шалкы совет тракторга берге болбас аргажок.

Салбырда №1 болгаш Бош-Дагга №2 сүт-бараан фермаларында ситенин, кукуруза сикозун эш Белекен база көрүп турган. Никитин-биле кыды дургузунда ол 350 тонна мал чемине кышталарга, фермаларга чедирген. Ынчангаш малчылар анза «өөрүк четтирдим» деп чылыг сөзү илердеп туралар.

БУГУ ЧУРТТАРЫН ПРОЛЕТАРИЯЛЕРИ. НАТТЫЖЫНАР!

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-нин Дээди
Совединин болгаш Министрлер Чөвүлелинин органы

СЭКП ТК-нын пленумунун шийтпиринге сорук кирген ажыл-ишчилер часкы ажилдарнын бүдүүзүндө

Төрөөн чурттун янзы-бүрү булуннарындан

БАРАБУМ каналынын зонасында хөөк шөлдеринде ажалды: «Кара-кумканал», «Москва» болгаш «Байрамал» совхозтарнын механизаторлары чорудуп турар. Тарыкта өгөлзөн.

КАЗАХСТАНГА үш миллион тонна хире үренини — барык-ла бүгү часкы үренин материалын хынал көргөн. Амгы үдө часкы тарыкта түдүктөн турар республиканын муруту чүгүнү болгаш муруну-чөөн чүгүнү чөр ажалдыгларынын үренин өрткөн чылга бодарга, дыка бедик шынарыг болуп турар. Ынчалза-даа Соңгу-Казахстан областа хыпаттыг үренин-нерин кезинден эвээж чажарыга тааржыр болуп турар. Кустаны болгаш Целиноград областарга үренин белеткери дыка саадап келген.

ГРУЗИЯНЫН дагларында мал чөм белеткээр чартык миллион гектар ажал ситен шөлдерин болгаш олардын экижидеринде колхозтар болгаш совхозтар өгөлзө киришкен. Клеверин болгаш тимфеяканы тарып турар. Шыналарын ситен шөлдерин кырында самолёттар көстүп келгелзөн, олар бол чүчүштерин гербицидтер-биле узуулап туралар.

АЗЕРБАЙДЖАНЫН даг илдеринде, Ахсуни болгаш Шушин арттарынын районунда садтары өлүпүп өгөлзөн. Ындыг ажалды республикага калба хемчээлдин-биле бир-ле дугаар чорудуп турар. Тарып өлүпүп-биле өң-не ажалыг культуралары — грек тоорукту, фундукту, каштанын, грушаны, абхонанын шилип алган. Ол үнүштер хөрзүнү быжыгалар болгаш хей муң тонна янзы-бүрү кат-чымисти бээр.

«К-700» деп күчүлүп тракторлар Кубанын часкы ховуларында көстүп келген. Ол машиналарын хову ажалдарына шөп, таарыштырып турар. Ленинградтын күчүлүп тракторлары Киров аттыг, «Найырал» колхозтар болгаш өске-даа ажал-агылдар садип алган.

ДАТТЫГ КАРАЧАЕВО-ЧЕРКЕССИЯНЫН шынааларында пунктирлг селжалар ховже үнүшкен. Чигир селжалын баштайгы чүс гектар чегерде чаштырган.

ЛАТВИЯНЫН муруну чүгүндө тукут чүс-чүс селжалар күзүп чаштырган тараларын, ситенирин, олардын чөмичидеринде киришкен. Кужурут хөрзүгө ховулап каан доломитти төп ууар. Чөмичидилерин төгерини талазы-биле улуг хөмчээлдиг ажалды самолёттарын дуузы-биле-даа боттандырып турар.

ЧАА АРГАЛАРНЫ ТЫПКАН

СЭКП ТК-нын март Пленуму көдө ажал-агылны улам ийи хөгжүдүрүнүн чүдө-биле бодунар аргаларын сайгарып көргөш, көдөңгөн ажал-ишчилеринин мурунуга тодаргай сорулгаларын айткан. Көдө ажал-агылнын бир чутула адыры — мал ажалын алдынып турар продукциянын бедеткелени экижидер талазы-биле чутула хемчеглерин айткан чонуну материалдыг чатай байдалын экижидерин кескү илгичин бээр чугаажок. Ынчангаш бистин ферманын коллективинин бүгү кезигүүнери Пленумун шийтпирлерин улуг дөңгөшкени-биле хүлээп ал турар.

Бистин ферманын ажал-ишчилерин чеди чылыг сөзүг шийтпирлг чылында сүтү бүдүрерин болгаш күрүнге садарын көүдөткөш, он хей оргулаң алышкан, төрөн колхозтунг экономикавыска быжыгаларыг боттарынын төлөптүг үлгүн кириер сорулганы салганар. Салдыгнан билик сорулгаларын боттуг ажал-хө-

рек-биле бадтыгаар дөш ажалды организмизг байдалыгче кол күчөөгөйин угузандырып, ылааны кижилер-биле ажалды күш-хемчеглерин соода күш-ажалдыг бүдүрүчүлүг мурунугундан бөдөн.

Моон түнелинде ферма 1965 чылдын бирги кварталында күрүнге 60 тонна сүт дугаар планын март айнын түнели-биле 75 тонна кылдыр күүсеткен.

Сүт саалазынын талазы-биле бедик көргүзүлгө доктамаал чедип ал тураларнын саны бистин планнарын сүт дугаарында ай санында доктамаал хемчеглеринин турар саалда түнелдерин-биле алырга, саанчы А. Надькина бодуна быжыгалаан 33 ниндөдө нитииз-биле айда 4190 литр сүтү саап алган, азы бир инекке онааштыр ол-ла үдө 137 литрин саап ал турар. Оң ылай мурунчак бызаа ажаакчызы В. Тоникс бодунун ажаан турары шүптү 46 баш бы-

заанын нитииз-биле хонукта 375 грамм ортук неменеде дөңгөш ала турар. Бо ажал болза планын даалганыг ылавыла күш-хемчеглеринин ылавыла күш-хемчеглеринин түнелинде чедип алдыгын.

Ажал-агылдарын экономика талазы-биле быжыг болурунун бир чутула хемчег — көдө ажал-агыл продукттарынын салып алырынын ылавылаттыг планы болур. Моон мурунда шак мындыг планнашкын-биле ажалды чорудуп турган-даа болуусука, мында чамдык күүсеткенис, буудулар-зынын чүдүлдөргө тааржыр турган болгай бис. Ам мону аде организастарынын чаа аргалары ажалтыгын.

Бистин колхозтунг экономиказын кол угуушкынын — мал ажалы. Мал ажалында алыр бүгү-ле продукциянын бүдүреринин чаа аргаларын бистин мурунуга ажалтыгын. Ынчангаш ажал-агылга күрүнден дуулап турар хей түнүг дуулапчыга харым

1925 чылда
Түндүк-Кавказ

1965 ч.
АПРЕЛЬ
4
ВОСКРЕСЕНЬЕ
№ 79 (6098).

Өртээ 2 көп.

Эртемнин күжү — практикада
боттанышкында

МОСКВА. (СЭТА). Дуржулганы ылавылалды-биле тургузары, эртем түнелдерин шыгыны-биле хынаары шийчелекчилерин ажалдыгта хоорубас дүрүм. Харып-на анза холбашкан айтырыгын март 3-те доозулган чөвүлел хуралга чугаалажып берген.

ССРЭ-нин Көдө ажал-агыл министрствозунун болгаш Бүгү-агыл-леддин В. И. Ленин аттыг көдө ажал-агыл академиязынын чымылдыгынын ол чөвүлел хуралдын ажалыг эртемдешер, көдө ажал-агылнын эртем-шиччелел албан чегеринин болгаш дуржулга станцияларынын ууртукчулары киришилзөн.

Көдө ажал-агылга эртем талазы-биле шийчелекчилерин деңизин улам бедиринче угулган доктаалды чөвүлел хурал хүлээп алган.

Суурнун төп күдүмчүлүгүн ужуна «Чыраа-Бажы» совхозтун МТМ-ин бар. Септелген хай-нымышкынын үзүндө мыта машина-техниканы дааш-шимээни, механизаторларын дуржулга солукшкан чугаа-сооду бо-ла дыңалып турар. Ам бо хүнүндө септелге дооступ, механизаторларын, техниканын ховже үнө үзү келген. Тараажылар чеди чылыг сөзүг чазын дүргөн болгаш чагыс кижиге дөңгөшлөп эрттирер дөш бүгү-ле күжүн, аргазын, билин бээрлер.

Ак-Хаяда, Улуг-Ховуда тракторлар четкилей берген, чүдө команда манай турар. Совхозтун механизаторларын чедишкенин ажал-ишин түнелинде часкы тарыгга чогуур өйүндө, бедик агротехникти деңизге өртөр дөңгөшкө чигинип турбас.

Чурунта: механизаторлар М. Дары-Базыр, О. Седи, М. Кошкар-оол олар хову турлаанче үнө-ринин муруну чарыныда.

Сөзү болгаш фотоу К. ШАНГЫР-ОЛДУУ.

Бистин хары высы

Өвүрүн ажал-ишчилери СЭКП ТК-нын март Пленумунун материалдары-биле таныжылганы доозуп турар. Пленум материалдарынын таныдылгасы «Коммунизмге орук» колхозка эртип турда, ажал-агылнын көд зоотехникти М. Эртине нилдире үнүп келеш:

— ТК-нын бо Пленуму көдө ажал-агылны улам ылай хөгжүдери-

биле, колхозтарын, совхозтарын материал-техникти базазын быжыгалары дөш тодаргай хемчеглерин чугаалажканы өөрүчүг-дүр. Мал ажалын продукциянын көдүрүп, колхозтунг экономиказын быжыг-лаарыска болза, партиянын кыйгырымыга бистин харымыс болур — деп саналаан.

М. ДАВАА.

СЕПТЕЛГЕ ЧҮГЕ БАГАЙЫЛ?

«Тийлелге» совхозтун тракторлары Тандын «Сельхозтехника» салбырыга болгаш Туранын септелге мастерскаяныг керээ дуугаар септеди ал турар. Бо ийн организаацияларын арамында улуг ылагал бар. Туранга септеп тракторларын септелгенин шынары эки, а Тандын «Сельхозтехника» салбырын септелгенин шынары багай болуп турар.

Мадаа мындыг кижиктерин көргүзүп болур. Совхозтун 52 дугаарыг «ДТ-54» деп трактору капитал септелге өрткөш, Бай-Хаактан чедип келген. Тракторун механизирлерин быжыгалар рамазын соңгу талазы шыгы болганы хыналдан илерзөн. Оң септеп кижилерин карак ажалтааны ол бе, инженер-техник

тиг ажалдакчыларын контроль чорго ол бе деп айтырп тургустуну турар. 21 дугаарыг «ДТ-54» деп трактору база капитал септелген экижирге, моторун болгаш муфта септелгенин багай септеп болган. Ол моторун катан септеп, бедик аккы салырга, ажалдары пат болган.

Тандын «Сельхозтехника» салбырын мастерскаянда «Тийлелге» совхозтун тракторлары ам-даа бар. Часкы тарыкта ам хүнүн айтырып болуп келген. Ол тракторларын кажан келери бидилмес. Септелген темпизин дүргөлдөшкан, шынарыгче кол күчөөгөйин ол «Сельхозтехника» салбырын ажалдакчылары салза чогут.

Д. САРЫГЛАР.

Ак-Хая ховузунда

Чыл бүрүнүн бо үзүндөдө ажал-иштин бүдүүзүндө кирген. Ында «Чыраа-Бажы» совхозтун Хорун-Даг салбырын хову бригадалы бар. Бригада бо чылын 2310 га янзы-бүрү культураларын тарып. Оң иштинде 100 га кымыл-тасты, 214 га кукурузаны сугаттыг чеге тарып.

СЭКП ТК-нын март Пленумунун шийтпирлеринге сорук кирген механизаторларын хуралы Ак-Хаянын хову турлаанга болуп өрткөн. Анза хоочун механизаторлар боттарынын дуржулганын чугаалаанар. Боттарыг быжыгалаан тракторларын, ко-жук чөпсөктерин часкы сезонда калчаар шын ажалдарын салбырда уэасток механиги эш М. Кошкар-оол механизаторларга тодаргай-биле чугаалап берген.

Бригада төвүндө алектри шийчелекчилерин тургускан, чунар бажынн изилип турар. Нити чуртталга бажынн септеп чыгылаан. Бүгү техника мында белең. Ам хар артып, чөр эрип кээри бизек шык базарымышкыныг кириштерин механизаторлар четтипей манай турар.

М. ШОМА.

Хорун-Даг салбырын Бора-Чыраада Монгуш Чамыял уурткан чээрби кижиге составыг нугаа эвөөлө бедик дүжүтүг белеткелени кылып, шалымчы ажалдап туралар. Олар париктерин алы оңгарын болгаш үнүш үндүр чылыгыг чегер кылырын дооскан. 100 тонна прилидегити база белекчелер. С. Чымак, А. Монгуш, О. Чалмаз даан ылааш мурунчак аштер хүлээнген уэастоктардан-ногаранын бедик дүжүтүн алыр дөш часка бедеткел ажалдарын дүргөн чорудуп, өөрүн баштап турар.

Х. ТОВАРИШАЙ.

ПЛАН АЖЫР КҮҮСЕТТИНГЕН

Тыва автогеледин автоажыл-агылдарын коллективтерин чеди чылыг сөзүг чылында чүк сөөртүлгенин планын доктааттыгын хуусаанында беш хонук бууругаар доозар хүлээлгени алганар. Ам автоажыл-агыл бүрүзүндө социалисттик чарыш калбарган. Ынчангаш ол шимчөөшкөн автогеледин АТК-ларынын бирги кварталда чүк сөөртүрүнүн планын чедипкиниг күүсөдирине дуулаан. Күженишкенин ажалдыг түнелинде квартал планы тонна талазы-биле 108,5, тонна-километр-биле — 109 ху күүсеттинген. Улус ажал-агылныг хергелээр 52 муң тонна чүкүтү пландан ажыр сөөрткен.

Шагаан-Аргынын автотранспорт ажал-агылнын коллективин чүк сөөртүрүнүн квартал планын март 14-ке чедир долу күүсөдип шыаан. Олар пландан ажыр төс муң тонна чүкүтү сөөрткөн, бирги чери эвээленир. Кызыл-Махалыктын автотранспортчулары база ажал-агыл, ийги чери алганар. Коллективин кезигүүнери планан ажыр 22 муң ажал тонна чүкүтү сөөрткөн, планын 122 ху күүсеткен.

Ф. КРУГОВОЙ.

Совет номчукчуларнын негелдезин эки өөренип көөр

ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелин Парлаага
талазы-биле күрүне комитетинде

чурттуг ном садылап турар организаацияларын төлөөлөкчилерин киришкен.

Чонун хергелелин өөренип көөрүнүн болгаш төп үндүр чегер чегерин 1965 чылда тематиктиг планнарын ёзуугаар номнарга чачыгаларын тодаргайлаарынын талазы-биле Грузиянын, Белорусиянын болгаш Молдавиянын ном садылаар чегерин ажалын анализдеп көргөш, комитет туксай шийтпирин хулаап алган. Номнарын тиражы тодаргайлаарда, амгы үе-чазда партиянын идеолотуг ажалы-

нын сорулгаларын, ном садылаар чегеринин чачыгаларын, организаацияларын, өөредилге чегерин болгаш хей-интинин калбак активин эвээш хаара тууду тургында болур. Республикаларын парламентазын комитеттерин ажалын ол чутула уэасток доктаамал контролдарын хандыраан.

Төп ном үндүр чегерге-даа чөптүг хемчелешкинерин кылган. Олардын дыка хейу бадматтыгын тематиктиг планнарын аттар талазы-биле-даа, ол

ышмак тираж талазы-биле-даа күүсөтпейн турар, ол чорук ном садылап турар организаацияларын план ёзуугаар ажалдарына шалтык болуп турар.

Чонун хергелелин өөренип көөрү болгаш төп база чөр-чегерин ном үндүр чегеринин номнарында чачыгаларын кылып тургузары парлаага талазы-биле күрүне комитеттеринин болгаш ном садылап турар организаацияларын он чутула сорулганы болур деп, шийтпирде айтты турар. Литературага совет номчукчуларын хергелелерин ажал хандырыларын аргазын берип турар тодаргай хемчеглерин төлөлдөзөн.

СОДУН УЖУРАЖЫЛТА

Тыяга эң баштайгы арвечи-лерини, комсомолчуларын болгаш пионерлерин дугайында мате-риалдар чыгар талаш-беле Кызылдын пионерлерини соду-материалдар кылган турарлар. Би-чугула болгаш хей күш үнөр ажылды материалдар чыгар талаш-беле штабтың кезиктир-ери, пионерлер Лео Мизик, Тая-Тюковина, Ола Брэнжикова, Та-ня Калито, Лео Фадеева, Ола Подваленко болгаш оларны ко-мандири Тая Еремеева чүткүлдү чоруулар турарлар.

Пионерлерини чыгар тыпкан ма-териалдарын аразында соду-материалдар чыгар талаш-беле Кызылдын пионерлерини башкы-лыбын Лео Мизик, Тая Тюковина, Ола Брэнжикова, Тая Калито, Лео Фадеева, Ола Подваленко болгаш оларны ко-мандири Тая Еремеева чүткүлдү чоруулар турарлар.

Тыяга эң баштайгы арвечи-лерини, комсомолчуларын болгаш пионерлерин дугайында мате-риалдар чыгар талаш-беле Кызылдын пионерлерини соду-материалдар кылган турарлар. Би-чугула болгаш хей күш үнөр ажылды материалдар чыгар талаш-беле штабтың кезиктир-ери, пионерлер Лео Мизик, Тая-Тюковина, Ола Брэнжикова, Та-ня Калито, Лео Фадеева, Ола Подваленко болгаш оларны ко-мандири Тая Еремеева чүткүлдү чоруулар турарлар.

Тыяга эң баштайгы арвечи-лерини, комсомолчуларын болгаш пионерлерин дугайында мате-риалдар чыгар талаш-беле Кызылдын пионерлерини соду-материалдар кылган турарлар. Би-чугула болгаш хей күш үнөр ажылды материалдар чыгар талаш-беле штабтың кезиктир-ери, пионерлер Лео Мизик, Тая-Тюковина, Ола Брэнжикова, Та-ня Калито, Лео Фадеева, Ола Подваленко болгаш оларны ко-мандири Тая Еремеева чүткүлдү чоруулар турарлар.

Маадырлар мынчаар дайылдажып турган

(Төнчүзү. Эгеми № 76, 77 «Шында».)

Ичылдажык оон ийагы хеме та-варышкын гарнизонну чүткүл бүтүн кырып кызыл кызыл чедир, шив-вон дайыннын эжелеп алырын дүргөдир апар деп чүткүл билин-тир, шак мынгу дун дүшкөн, июнь 27-де хеме таварыш үнерини ээлтегил оралдышкын хал-даанга оон улуг когаралды кы-дыр немертегир ойтур шатырган, ичыл кижилерини дөңгүл-де чартып кыры кезин каармаларже эеп кел-ген. Ичыл Фомини хайгаар чорал-Александр Филь немец ракета чыры-бээр аразында комиссарын арып-кап, чүтүтүшкөн салды, хөөдү-арын карак чажындан шыгыл бер-генин көрүп аан. Ол хунерда тавы-на, бугурулду шивини үтүлү-көгүзү, оонун дайынчыларга ко-гар-ла дамычын турган комиссар, ач киленинг болгаш баш мунгаш чоруктуу карак чажын төп, ичыл турган. Кижилерини амы-тынын алыр шак чок болу бергенин ме-ле-реп билгени-да, элген өөрүн бо-лоп кээрге сагыш-сеткиге кире-тингир аарышкы-да, амы-тында ди-р-гир арып калган кижилерини баш мунгаш, аар-берге салым-чолуун чүткүл саргыш кези-даа ол ий-де каттыкын келген.

Ичылдажык оон ийагы хеме та-варышкын гарнизонну чүткүл бүтүн кырып кызыл кызыл чедир, шив-вон дайыннын эжелеп алырын дүргөдир апар деп чүткүл билин-тир, шак мынгу дун дүшкөн, июнь 27-де хеме таварыш үнерини ээлтегил оралдышкын хал-даанга оон улуг когаралды кы-дыр немертегир ойтур шатырган, ичыл кижилерини дөңгүл-де чартып кыры кезин каармаларже эеп кел-ген. Ичыл Фомини хайгаар чорал-Александр Филь немец ракета чыры-бээр аразында комиссарын арып-кап, чүтүтүшкөн салды, хөөдү-арын карак чажындан шыгыл бер-генин көрүп аан. Ол хунерда тавы-на, бугурулду шивини үтүлү-көгүзү, оонун дайынчыларга ко-гар-ла дамычын турган комиссар, ач киленинг болгаш баш мунгаш чоруктуу карак чажын төп, ичыл турган. Кижилерини амы-тынын алыр шак чок болу бергенин ме-ле-реп билгени-да, элген өөрүн бо-лоп кээрге сагыш-сеткиге кире-тингир аарышкы-да, амы-тында ди-р-гир арып калган кижилерини баш мунгаш, аар-берге салым-чолуун чүткүл саргыш кези-даа ол ий-де каттыкын келген.

Ичылдажык оон ийагы хеме та-варышкын гарнизонну чүткүл бүтүн кырып кызыл кызыл чедир, шив-вон дайыннын эжелеп алырын дүргөдир апар деп чүткүл билин-тир, шак мынгу дун дүшкөн, июнь 27-де хеме таварыш үнерини ээлтегил оралдышкын хал-даанга оон улуг когаралды кы-дыр немертегир ойтур шатырган, ичыл кижилерини дөңгүл-де чартып кыры кезин каармаларже эеп кел-ген. Ичыл Фомини хайгаар чорал-Александр Филь немец ракета чыры-бээр аразында комиссарын арып-кап, чүтүтүшкөн салды, хөөдү-арын карак чажындан шыгыл бер-генин көрүп аан. Ол хунерда тавы-на, бугурулду шивини үтүлү-көгүзү, оонун дайынчыларга ко-гар-ла дамычын турган комиссар, ач киленинг болгаш баш мунгаш чоруктуу карак чажын төп, ичыл турган. Кижилерини амы-тынын алыр шак чок болу бергенин ме-ле-реп билгени-да, элген өөрүн бо-лоп кээрге сагыш-сеткиге кире-тингир аарышкы-да, амы-тында ди-р-гир арып калган кижилерини баш мунгаш, аар-берге салым-чолуун чүткүл саргыш кези-даа ол ий-де каттыкын келген.

Ичылдажык оон ийагы хеме та-варышкын гарнизонну чүткүл бүтүн кырып кызыл кызыл чедир, шив-вон дайыннын эжелеп алырын дүргөдир апар деп чүткүл билин-тир, шак мынгу дун дүшкөн, июнь 27-де хеме таварыш үнерини ээлтегил оралдышкын хал-даанга оон улуг когаралды кы-дыр немертегир ойтур шатырган, ичыл кижилерини дөңгүл-де чартып кыры кезин каармаларже эеп кел-ген. Ичыл Фомини хайгаар чорал-Александр Филь немец ракета чыры-бээр аразында комиссарын арып-кап, чүтүтүшкөн салды, хөөдү-арын карак чажындан шыгыл бер-генин көрүп аан. Ол хунерда тавы-на, бугурулду шивини үтүлү-көгүзү, оонун дайынчыларга ко-гар-ла дамычын турган комиссар, ач киленинг болгаш баш мунгаш чоруктуу карак чажын төп, ичыл турган. Кижилерини амы-тынын алыр шак чок болу бергенин ме-ле-реп билгени-да, элген өөрүн бо-лоп кээрге сагыш-сеткиге кире-тингир аарышкы-да, амы-тында ди-р-гир арып калган кижилерини баш мунгаш, аар-берге салым-чолуун чүткүл саргыш кези-даа ол ий-де каттыкын келген.

Улуг пиилелгениң 20 чыл оюнга

ханылабайн, кижилер соңгалар хо-дунун артында шала кырында немец автоматчиктер дашында беле э-кербер кылдыр ханага чыгыш чаш-тымын чыгар алыр.

Боттарының аштарының салым-чолун хуваажырында беле турган харажыныр канчаар-даа ыгла-сыктаза, оларын шиввон арттырып кызыл канчаар-даа чанын диле, командирал чырында дуаалы шүүш шивини турган, ичылганда олар, уругларын алгаш, нодваллардан үн-геш, дайыннын холуга кирип бээр уругу, таварышкан.

Сотгаларже соксаал чок боола-вышаан, дайыннын солдаттары ка-зармаларже оварышкын, сезинти-кончү чоотушуп келгилээр. Авто-матчиктер мойнун сунулаш, солга-ларже чыгыш көргүзүл, ичыл-да-даа каарма иштинде чүткүл турарын көр дээрже аажок кызыл ханалар дугайы бээр. Чалашкан, со-ңгалар иштинде гранаталарын кыр-шыдагылаптар. Өрөөлөр иштинде дашыкыр чыгышкылар үнөр, бу-зундулар чашташ, келеп чыгар за-йышкыларын чымыкта когаралды алыр башташ, ичылда-даа оон баш уугу билер болгаш, кижилер боттарынын ичыл чыгарын билдир-ткөн, ичылган гарнизон болуун ту-ружун каапкан чоры барган-дыр дээринче дайын бүтүртер. Авто-матчиктер амырап шугашкышаан, соңгалар, эжик дашып бөтүл-биде кирип келер, оон дайынчылар-лаа тура халышкыш, дайыннын хол-биде уугулаш, оларны бооларын болгаш ок-чөмөзө апарлар.

Тулчуушкунар улам шыгыш-раан. Шиввон гарнизонну дүргө-не уугулаш дээр, дайын, когарала таварышкын тоовайн, шавар хал-даашкынче чаа-чаа күштү октап тур-ган.

Июньнун сөөлү хунеринде Топ ортулуктуң соңгу кезеңге, бузат-тирден гарнизоннуң кол эзе — Зу-бачев биле Фоминиң дайынчылары-ның дайылдажып турганын, үн арка-лыг хаалгандар чанынча оон чидиг тулушкунунар болган. Немертер үн аркалыг хаалгандар барын тала-же турар каармалар иштинде каш санын оолаш өрөөлдерин ээлеп алкынар, а оон соонда дээрбекте-чек бажының иштинде ала кама-галал туруп турган бир болук авто-матчиктерин кирип доктады-кап. А Фомин биле Зубачевтуң дайы-ны чыгары каармалар иштинде чөөн талакы азында дайыннын бажы-лынын алыр дээр бугу оралдышкы-кыларын болдурбаан. Ол азы мун-гашташкан чедир болган, ичылган үн аркалыг хаалгандар чөөн та-лазынче чок турар кыдыкы ба-жынынын дайын ээлеп алар бол-за, автоматчиктер бистин адыгыш-ларын бажының иштинде мунгашташкан чедир талашкы-чылар келер ийк. Ол ийылды кижилер шугушуп билер турган-нар. Оон уламдан хаалгандар-биле тулушкыш бажыныр дээр демисел оон дашкы болуп турган. Автома-тичтер оон үнүн-не каш улаа ки-рип кээп турганнар, ичыл кээрде ол-да дораан каармаларын чөөн талакы азын бугу шугушуну дү-жигерин сөөлдү шиввон ичыл-хаал эккен турган. Июль 1-ини соон-да калды күштү дайылдажып тур-ганы, оларын кым уугуту турганы — ол бугу кычан билинмеш. Шив-вон камагалалын Филден-даа үн дайылдажып турган өскө кирип-ки-дерин дилээр чугула апарган.

Хей улаа окутун ичыл апар тур-ган. Ичылда-даа ол дөмөй-ле че-дирмеш. Дайын улам күштүл-биле ийылдып турган, ок-чөмөзөтө, кайы хире бергелер турган таварыш бис-тегир, дайынчылар, ок бургул-де ча-пайн дээр турган дээр, оларын ха-ман, хуамагыл чыгарып турган. Ха-ман бир-ле катан Фомин көрүп тур-да, дайынчыларын бирөөн сөөлү патронун болуна арттырып алыр деп турарын чугаалаарга, комиссар ол дораан-на, өскө өөр билин дээр, дегиниң чөмөшкөшөөн.

Чок, сөөлү патрон-биле база дайыннын боолар болгай — дээр. Чыдагыш тулук турган өлгөй-ле бис, а патроннары чүткүл оларга, фашистерге өргүр уугулаш бис.

Каармаларын муну-чөөн чүт-күл бажынынын хей кезин немертегир ээлеп алган, 84-кү полк-туң дайынчыларын кол күштерин оон үнү чоры барган. Күлү болгаш польша корушкуну шивини бузу-нулар дээр чинг демисел чоруп, ол бажын болу каш-даа улаа бирде бистин, бисте немертерин холуга кирип турган. Немец танкылар бол-ганчок-ла үн аркалыг хаалганы дамып, Топ ортулуктуң дегинээр-ринче шугуш кирип келер. Каар-маларже чыгыш чедир келеш, со-ңгалар үнүлө шугуш улааш боолал туруп бээр, а чамыкта бири кай-тын скелеттерини, улуг, дегем эжиктери-биле бажынынын иштинче кирип кээрлер. Бир-ле катан 455-кү полктун турар чегинге немец танк каарма иштинде оолашан өрөөлүнө кирип келген, ырактан-на көстүп турар, кызыл крестиг улуг песту бистин санитарыме эжик дашында азын каан чүткүл-дир. Анаа ол өрөөлө, бетон шала кырында аар балыланган кижилер чыткан. Эжик-чек танк кирип ораны көрүп калып, коркандык кижилерини шугушуну алгы-кышкы-даа аажок, а машина, хенертеп доктап калыпкан, чыткан кижилерини кырыңче шугуш динийип кирипкен. Өрөөл ишти-нин орту үзүлгө чораш, танк-ла хенертеп калып ичирбедиг дугуун хилретинишан, камгалал чок кижилерин хайра чокка чылаз бастырып калган.

Июньнун сөөлү хунеринде Топ ортулуктуң соңгу кезеңге, бузат-тирден гарнизоннуң кол эзе — Зу-бачев биле Фоминиң дайынчылары-ның дайылдажып турганын, үн арка-лыг хаалгандар чанынча оон чидиг тулушкунунар болган. Немертер үн аркалыг хаалгандар барын тала-же турар каармалар иштинде каш санын оолаш өрөөлдерин ээлеп алкынар, а оон соонда дээрбекте-чек бажының иштинде ала кама-галал туруп турган бир болук авто-матчиктерин кирип доктады-кап. А Фомин биле Зубачевтуң дайы-ны чыгары каармалар иштинде чөөн талакы азында дайыннын бажы-лынын алыр дээр бугу оралдышкы-кыларын болдурбаан. Ол азы мун-гашташкан чедир болган, ичылган үн аркалыг хаалгандар чөөн та-лазынче чок турар кыдыкы ба-жынынын дайын ээлеп алар бол-за, автоматчиктер бистин адыгыш-ларын бажының иштинде мунгашташкан чедир талашкы-чылар келер ийк. Ол ийылды кижилер шугушуп билер турган-нар. Оон уламдан хаалгандар-биле тулушкыш бажыныр дээр демисел оон дашкы болуп турган. Автома-тичтер оон үнүн-не каш улаа ки-рип кээп турганнар, ичыл кээрде ол-да дораан каармаларын чөөн талакы азын бугу шугушуну дү-жигерин сөөлдү шиввон ичыл-хаал эккен турган. Июль 1-ини соон-да калды күштү дайылдажып тур-ганы, оларын кым уугуту турганы — ол бугу кычан билинмеш. Шив-вон камагалалын Филден-даа үн дайылдажып турган өскө кирип-ки-дерин дилээр чугула апарган.

Июньнун сөөлү хунеринде Топ ортулуктуң соңгу кезеңге, бузат-тирден гарнизоннуң кол эзе — Зу-бачев биле Фоминиң дайынчылары-ның дайылдажып турганын, үн арка-лыг хаалгандар чанынча оон чидиг тулушкунунар болган. Немертер үн аркалыг хаалгандар барын тала-же турар каармалар иштинде каш санын оолаш өрөөлдерин ээлеп алкынар, а оон соонда дээрбекте-чек бажының иштинде ала кама-галал туруп турган бир болук авто-матчиктерин кирип доктады-кап. А Фомин биле Зубачевтуң дайы-ны чыгары каармалар иштинде чөөн талакы азында дайыннын бажы-лынын алыр дээр бугу оралдышкы-кыларын болдурбаан. Ол азы мун-гашташкан чедир болган, ичылган үн аркалыг хаалгандар чөөн та-лазынче чок турар кыдыкы ба-жынынын дайын ээлеп алар бол-за, автоматчиктер бистин адыгыш-ларын бажының иштинде мунгашташкан чедир талашкы-чылар келер ийк. Ол ийылды кижилер шугушуп билер турган-нар. Оон уламдан хаалгандар-биле тулушкыш бажыныр дээр демисел оон дашкы болуп турган. Автома-тичтер оон үнүн-не каш улаа ки-рип кээп турганнар, ичыл кээрде ол-да дораан каармаларын чөөн талакы азын бугу шугушуну дү-жигерин сөөлдү шиввон ичыл-хаал эккен турган. Июль 1-ини соон-да калды күштү дайылдажып тур-ганы, оларын кым уугуту турганы — ол бугу кычан билинмеш. Шив-вон камагалалын Филден-даа үн дайылдажып турган өскө кирип-ки-дерин дилээр чугула апарган.

Июньнун сөөлү хунеринде Топ ортулуктуң соңгу кезеңге, бузат-тирден гарнизоннуң кол эзе — Зу-бачев биле Фоминиң дайынчылары-ның дайылдажып турганын, үн арка-лыг хаалгандар чанынча оон чидиг тулушкунунар болган. Немертер үн аркалыг хаалгандар барын тала-же турар каармалар иштинде каш санын оолаш өрөөлдерин ээлеп алкынар, а оон соонда дээрбекте-чек бажының иштинде ала кама-галал туруп турган бир болук авто-матчиктерин кирип доктады-кап. А Фомин биле Зубачевтуң дайы-ны чыгары каармалар иштинде чөөн талакы азында дайыннын бажы-лынын алыр дээр бугу оралдышкы-кыларын болдурбаан. Ол азы мун-гашташкан чедир болган, ичылган үн аркалыг хаалгандар чөөн та-лазынче чок турар кыдыкы ба-жынынын дайын ээлеп алар бол-за, автоматчиктер бистин адыгыш-ларын бажының иштинде мунгашташкан чедир талашкы-чылар келер ийк. Ол ийылды кижилер шугушуп билер турган-нар. Оон уламдан хаалгандар-биле тулушкыш бажыныр дээр демисел оон дашкы болуп турган. Автома-тичтер оон үнүн-не каш улаа ки-рип кээп турганнар, ичыл кээрде ол-да дораан каармаларын чөөн талакы азын бугу шугушуну дү-жигерин сөөлдү шиввон ичыл-хаал эккен турган. Июль 1-ини соон-да калды күштү дайылдажып тур-ганы, оларын кым уугуту турганы — ол бугу кычан билинмеш. Шив-вон камагалалын Филден-даа үн дайылдажып турган өскө кирип-ки-дерин дилээр чугула апарган.

Өөрүшкүлүг күзөлдөр

Бистин ийи харам урууус Лолита кыдык турган. Хенертеп бооттазы туруп, тыныжы мун-гашташпал эгелеш. Ону дүргөн Кызылче чедир-биле суурун эчизин бисти чоруткан.

Орук ара урууустуң теңиде баксырап чоруурунун кээрген-чинге карактан чаштар саагай-ным, чуну болап келбес дээр! Кислород тындырып чораш, Кы-зыл эчизелгениң чедир келдиңи. Уругун байдалы улам-на берге-дөө. Эчизини мунуңда айтырып — чангыс-ла кезери. Вячеслав Яковлевич Шашков бооттага дүргөн кезиниң кылганын соонда урууус хосту-биле ты-ным эгелеш.

Хей-хей кижилерини амы-ты-ны апар турар ол буаның эчиз-лерин амынча чедириниң болурун кым жүзөс боор.

О. МАШПАН-ОЛ, Т. ОНДАР.

Олук хенертеп тыныжы бачы-дап, девидээр болу берген. Эрапи

эмнегезинге чедер бажыме, эчиз Нарине чалады чоры барган болу.

Не кижиз мээр бодамыга дүв-рөөн дүргөтөл-де келген. Кайнаар баары, кымдан дуа дилээр! Олукунун амы-тын дээр чуну-да кылырды беле турган мен. Ичыл мөгүн турума эмнеге ажалдакыны Александр Селев угай Роза Кыргыснова Яндага баарын сумелеш. Эчизиниң бажы-нында барган, байдал чуга-лаарымга, чалага эчизин эзе-да болза, Роза Кыргыснова ла-лашты кончү кетине каап-кан, олукун эмнегеге өкпө, дүргөн дуазын чедирини-биле үр болбайн эттинген.

Олук кижиз болу бе, болбас бе, деп дүвүрүп турган не мээр сагыш-сеткилени оокутуруп, олукунун тыны алган амык эчиз Роза Кыргыснова Яндага өөрүп четтирим.

СЕДИПОВА.

ХАРЫЛЗАА — АМЫДЫРАЛ ХАНДЫРЫЛГАЗЫНЫҢ ЧУГУЛА АДЫРЫ

Радио дыңавайн, почта албайн, солуннар болгаш журналдар чок олурарын, бо хунерде сагыш-даа берге. Совет киниңиң ол талаш-беле негелдеш улам-на улгаткан. Ичыл турбуне харылзаа талаш-беле чептер дугайын номчулур болгаш би-жикчилер редакцияга бо-ла дыңадып келгилээр. Почта харыл-зааныңа хамаарышкан мөөн ааанда чаман чагаларын харыл-заачылар — силерниң кичээгилерге тургусушкан, дээштиг хемчеглерин алырын сагымыр тур бис.

Ээн калган почта салбыры

Улуг-Хем районда Бугун-Терек деп суур бар. Ол «Найрал» со-хоотун салбыры-дыр. Чоокка чедир аааа почта салбыры чүткүр ажил-дап келген. Чүткүл суурун турткан-чылар эвес, харын-даа чок-камы-да малчылар бенин мөөн солун, журналдарын ач, харылзаа талаш-беле эки хандыгынын турган.

Өскөргө хенертеп болган: поч-та салбырын эргелечип турган эш Кашыкканын районнуң Хенде-геде почта салбырыңче ажилда-ры-биле шилдип чоруткан. Кижиз болзага, бир-тээ эргелекчини өс-кө чоруткан болганда, Улуг-Хем районун харылзаа контролар (начальник эш Гире) орнуңга до-раан кижиз тывар ужураут болу-дег. Ол мынд эвес болган — оон орну-даа кург калган, почта сал-бырын хулааткан-даа чок, эш Ка-жыккай чаа шилдеш чегинче бурт дээр. Оон бээр ам ай чарты-шагда-ла ашкан. Солуннар болгаш журналдар, чагалар чедиргилээр-ини дугайында чугаалаваска, ичыл чуртуп турар бот болгаш хей уруг-дүл нелерин, кыргынарнын база өскө-даа күрүнө дууламчыны алыр хамаатыларын, ону алыр өйү эркен.

Ам ол харылзаа салбырын киниңиң ишти хирлиг, соок. Ону херекке алыр кижиз-даа ты-ылбастаан. Чогуур, чедир борта дуа катпас болза чегер беге. Чонун харылзаа чангыс-даа хун саадап болбас ужураут дээр бил-дингир болу дег.

Н. Намнай, Ш. Дувендей.

Радиону кажан дыңнаар бис

Ах-Довурак — ол дээрже өзүп сайыраан чалым хоорайларын бирөөн. Ичыл чуртуп кайы-даа булуңуңдан келген кижилер бар, улуг улетпур төвү анар чы-лар. Мында кудумчуларга болгаш туугу шөлдеринге репродукторлар тургуспааннан радио дыңнаар дээр амы үзүндө бажыныңе чанар ужурга таварышкылар. Ол хамаанчок, Набережная болгаш Шангыр кудумчуларың 160—170

хире бажыңарында радио шугу-мун киригиле болуп турар.

Бо талаш-беле негелдеш хо-орайын харылзаа контроларын тургузуп келе-даа, чурттакчылар-нын ол чөптү негелдешин ук чө-херекке албайн турар. Бо кудум-чуларын чурттакчылар калган-на кулак салбайн дыңнап олурар радиолу болуп ирги бис дилин, манааш олуртуканнар.

Б. Сарылар.

УЛУГ ТӨРӨЗН ЧУРТУВУСТА. Таджик ССР-ниң наймысалаы — Душанбе хоорайда вокзал чогуунуң шөлү. СЭТА-ның фотохроникасы.

СОЦИАЛИЗМНИҢ АКЫ-ДУҢМА ЧУРТТАРЫНДА

В. АРШАВА. 20 чыл мунуңда совет шеригер гитлержилерин камгалалын чаа шап-каш, Балтий далайда поль-ша хоорайлар болгаш да-лай өртөөлөр Гданьскини, Гдиньни, Солотту улай-улай хо-ста, Кашан хостан турар үеде, эрик чанын верфилери, өртөө-дериникини чеге буступ кал-ган шак ол коргунуң чоруктар-нын изи ам артпаан. Польша улустун кайгамчык улуг күш-ажылынын ачымы-биле дайын сө-лүкүн чыгардында далай ажил-агыйн хөгжүдеринге келдергил улуг шурашкыны кылган. Ам Гданьск, Гдинь болгаш Солот-ол дээрже амы үсүн буруну-биле мезгилдештирген далай өртөө-дери-лар, олар дегелетин 40 чурт-тарыны туктары-биле далайлар-да болгаш ооканнарда эжидирин чор-рун турар 12 муң амык суулар-ны чыл бүрдө калдырып турар.

Польша флотун дүргөн хөгжү-рүңү бажыны болза, анык, ич-чалза-даа аажок сайыранган су-но тууунуң улетпур болуп тур-гар. Улусуң Польша чүткүл эр-тик чылын бенин ийи чүк сөөртүр күжү 348 муң тонна ко-рабильдерин тууру тургускаш, ам суднолар бугурунун талаш-би-ле дегелеттос тоску керең үн-ген. Республикка судно тууунуң эң улуг комбинат — Гданьск вер-финиң коллективн ССР-ниң ча-гыым бугаар кылган «Сунгар» деп, ыяш сөөртүр суднону чоокку эр-тик чунерде дамчыдып берген. Совет Эчизелгениң хереклээр ба-штайгы суднону улусуң Польша 1950 чылда чорууду берген. «Сун-гар» болза совет садыг болгаш балык тууар флоттарга хереклээр-ин-биле Гданьскиниң ажилчына-рын кылган 290-гү судно бо-лоп турар. Польшанын бугу-ле верфилеринге дайын сөөлүнүн чыл-дарында ССР-же чорууду биле ишти чүк сөөртүр күжү барык-ла 1300 муң тонна 400 хире су-ноларын кылган тургускаш.

Гданьск, Гдинь болгаш Солот — Польша Улус Республиканың да-лай эжиктери болу берген.

Б. УХАРЕСТ. Бирги кварталда бугурулгө планарын хууза бегинде күсөөдүн турарын ичыл дугайында өөрүшкүлүг медээлер Румынияны бугу булуңуңдан кел-ген турар. 1954 чылда мурунча бугурулгө деп аты чалаан алган болгаш професияларын төп чөвүлелин ичыл чорук кызыл туу-биле шаңнапкан Хувелдор-ниң металлургия комбинатынын доменичтери ол дугайын бир ау-гаарында рапорттаан. Бо чылдын ийи айларын дугурунда Хуве-лдорниң металлургия планан аарыкка 20 муң тонна шову бол-гаш калчы чуртка берген. Бршов областың 20 аавоттары болган фабрикалар, Гданьск областың 15 бугурулгө болгаш чурттын өс-кө-даа районнарыны хей-хей бугу-дурлугу бериң кварталдын планын ооналгаларын күсөөдүн-көн.

Б. УДАПЕШТ. Улусуң Венгрия байыртада — республика-нын 20 чыл оюнга белетке-лиг келген.

Чурттуң хосталганын 20 чыл оюнга алар болдурган күш-ажымы карыш Венгрияга эр-тик чылдын төнүкүндө-ле калбара берген. Ам ол чарышта бугурул-генин ийи-бур алырларын оң-чүс муң ажилдакчылар, чуну-бу бригадалар болгаш бугу бугу-дурлугуларын коллективтери ки-рипкен.

Байрал мунуңуң чарыкыны эгелечилери — Чепельди металлургия болгаш машина тууунуң комбинатынын ажилдакчылары мунуңда салган согулаш ал-дарыны-биле күсөөдүкөн. Че-пельдин чыл экилдериниң хей-хей талашкышын билдир дээр демисел турар, хемчелдик-хемчелдикке үрей кылып чорук туу эвээжделерин күсөө-биле 850 муң фортинын кампап алырын ху-лээткен турган.

Венгр шахтерлар улуг күш-ажылы ичигелени чаалап алган. Олар бо чылдын баштайгы айла-рында планан аарыкка 40 муң тонна хенурун казып үйүрүлгөн.

Боршолуң химия комбинаты-ны кылмап чемичишкылар бугуру эвөөдү бирги кварталдын планын хууза-сынан бир неседе бугурунгу хууза-сынан, апрельдиг 1-ге чедир 8 муң тонна азоттук чемичишкыларын немер бээр.

Куражым-агыйларын ажилчы-лары болгаш бугурулгө коопер-ативтерини кезиктирери чарыкка кирген, көлөз ажил-агый про-дукцияны бугурун көвүдээр, оон шынарын кижилер, хөргөкчелери кампап алыр талаш-биле хууза-сынан алган. Венгр туудукчулар, демир орукчулар, пест-тавыжы-лар, судно туудукчулар, улетпур-лук бугу алырларын ажилда-чылары чарык кылган.

С. ОФИЯ. Руста мартын чачыл болган хөгжүм хунерин чүткүл болгаш эвес, харын-нениң оон ийагы артып калыры кан-чаар болбас апарган. Дайыннын ужура чүтүлүшү шиввон октап тур-ган аар бомбаларында оларын адымга таварыш чылаш чок кы-нып келген. Дайын кыдыг-даа кар-жы дерин бол, оон хол

